

Kalanaha parkimine

FLAG: Österbotten
Pohjanmaa, Soome

Projekti ülevaade

Kas olete kunagi unistanud kala kandmisest? See projekt tõestab, et kala ei ole mitte ainult väärtuslik toiduallikas, vaid võib pakkuda toorainet ka kestmamateks toodeteks, nagu rõivase-
semeteks kasutatav nahk. Projekt propageerib koolitamise, tooraine, tootekujunduse ja turunduse kaudu kalanaha parkimist ning kasutamist mitmel viisil.

Kontekst ja põhiprobleemid

Soome Pohjanmaa Läänemere rannikul on kalanahk kasutamata ressurss ja väga vähe teatakse sellest, kuidas seda saab ära kasutada. Koolitusprojekti idee tekkis õppereisil Ojamaa saarele Rootsi kagurannikul, kus kalanaha parkimise traditsioon on säilinud.

Õppereisi korraldas Österbotteni FLAG, mis tegutseb Soome läänerannikul 250 km ulatuses Karlebyst põhjas Kristinestadini lõunas. Piirkond koosneb sadadest saartest ja kalandussektor on seal oluline osa kohalikust majandusest, pakkudes täisajaga tööd 310 inimesele. Piirkonna põhiprobleem on aga kalandussektori eluvõimelisuse säilitamine ja see, kuidas ahvatleda noori tegema kalapüügi erialal karjääri. FLAGi eesmärk on hoida tegevusalal arenenud rikkaid kultuuritraditsioone. Kalanaha parkimise projekt, mille pakkus välja Pohjanmaa kalaliidu naiskalurite haru, on selle eesmärgiga kooskõlas. Kuna projektiga keskenduti peamiselt koolitamisele, sai selle teostajaks Korsholmi täiskasvanute koolituskeskus.

Projekti eesmärgid

Projekti põhieesmärgid olid:

- › propageerida kalanahka toormaterjalina, et äratada üldsuse huvi;
- › teavitada ja koolitada kohalikke kalureid sellest, kuidas kalanahaga ümber käia, et tagada tooraine kvaliteet;
- › korraldada tooraine kogumine ja vajalike töötlemisvahendite soetamine;
- › koolitada kalureid kalanahatoodete parkimise, õmblemise ja arendamise alal.

Projekti kirjeldus

Projekt sai alguse 2010. aasta sügisel Rootsi asjatundja Lotta Rahme loenguga kalanaha parkimise ja töötlemise kohta. Üritusel osales 37 inimest, sealhulgas 30 naist. See äratas märkimisväärset huvi ka kohalikus ja regionaalses meedias: kohalikus ajalehes avaldati artikkel ja eetrisse läks raadiointervjuu.

Järgmine samm oli õppepraktika, mis korraldati õhtuste kursustena: üks selle kohta, kuidas kalanahka parkida, mida õpetas parkimiskogemustega kohalik ettevõtja (12.–30. jaanuar 2011), ja teine selleks, et õpetada osalejaid õmblema eri kalanahast tooteid, mida juhtis Korsholmi täiskasvanute koolituskeskuse käsitööõpetaja (11.–13. veebruar). Mõlema kursuse piirarv sai täis (13 osalejat esimesel kursusel ja 14 teisel).

Osalejate tööde väljapanek korraldati koolituskeskuse 2011. aasta kevadnäitusel (vt Facebooki link allpool), kus käis sadu inimesi. Üritusele kutsuti loengut pidama ja demonstratsioone tegema ka kalanahaparkija, kellel on oma ettevõtte Lõuna-Soomes. Enne näitust avaldati kohalikus ajalehes veel üks artikkel. Teine näitus Lotta Rahme töö väljapanekuga on plaanitud 2011. aasta sügiseks.

Põhiosalised

Projekti teostaja oli Korsholmi täiskasvanute koolituskeskus. Projekti ajendanud idee tuli aga algselt Pohjanmaa kalaliidult pärast Österbotteni FLAGi korraldatud õppe-reisi Ojamaale (Rootsi). FLAG etendas olulist rolli eri osalejate (Korsholmi täiskasvanute koolituskeskus, Pohjanmaa kalaliit, Rootsi Kultuurkapital Soomes, Svenska kulturfonden) kokkuviiimisel. Kalandusega tegelev kogukond oli kaasatud Pohjanmaa kalaliidu naiskalurite haru kaudu.

Kursusel osales väga mitmesuguseid inimesi, töötutest kuni pensionärideni, ja lisaks olid nende hulgas ka kohalik võrguvalmistaja ning käsitööettevõtjad.

Projekti tulemused

Projektiga koolitati kokku 15 inimest ja kaluritele koostati juhend, kuidas käia ümber kalanahaga, et säilitada kvaliteet, mida on vaja naha toorainena kasutamiseks. Samuti loodi selle raames käsitöösektori uus tegevusvaldkond, pakkudes võimalust uute ettevõtete ja tööhõive loomiseks. Suurenenud teadlikkus kalanahatoodetest ja nende mitmetest kasutusviisidest aitavad tagada selle uue valdkonna edu.

Ehkki on liiga vara öelda, kui palju inimesi leiab lõpuks tööd või teenib sellest tegevusest lisatulu, on julgustav, et hulk osalejaid avaldas huvi sellega seotud äriideede arendamise vastu, sealhulgas kalanahast esemete tootmine müügiks, näiteks jõulu- ja käsitöölaadadel, või lisaks teistele tootesarjadele, mida müüvad väljakujunenud ettevõtted.

Ehkki projekt on näidanud, et kalurid suudavad teenida mõnel määral lisatulu, kasutades seda, mis varem oli kõrvalsaadus, on projekt toonud kasu ka kohalikele kunstikäsitöölistele, kellel on nüüd võimalus töötada ja kasu saada uuest kohalikust toorainest: kalanahast.

Takistuste ületamine: peamised õppetunnid

Suurim katsumus projekti seisukohast oli asjaolu, et kalanahk ei ole nahatööstuses tuntud toormaterjalina, mis tähendas, et vaja oli propageerimist ja teadvustamist. Teine kitsaskoht oli tooraine katkematu varu tagamine.

Projekti oluline õppetund oli see, et kalanaha parkimine kujutab endast pikaajalist ja mitmeetapilist protsessi ning kvaliteetse tooraine tagamiseks võib see töö sobida paremini käsitöölistele kui kaluritele.

Projekti edu põhjendatakse suuresti sellega, et FLAGi juhataja tundis hiljutise külaskäigu ajal Ojamaale ära võimaluse ning seejärel propageeris ideed sihikindlalt kohalikus kalanduspiirkonnas, rajades vajalikke võrgustikke ning n-ö kriitilist massi. Ka kohalik meedia aitas, tehes projektile head reklaami, samal ajal kui nii Korsholmi täiskasvanute koolituskeskuse kui ka naiskalurite võrgustiku turundusmeetmed aitasid tagada kohaliku kogukonna kursustel osalemise.

Tulevikuväljavaated

Projekti ja ärimudeli edendamise seisukohast võib tulevikus kujuneda probleemiks ebakindlus finantseerimise ja edaspidise rahastamise suhtes. Kalanahaga töötamisest huvitatud ettevõtjatel on tarvis teha teatavaid finantsinvesteeringuid idee edasiarendamiseks.

Projektiga on aga õnnestunud alkatada kunstikäsitööliste võrgustik, mis suudab kalanahka parkida ja töödelda – võrgustik jätkab kindlasti tegevust isegi pärast projekti rahastamise lõppu. Mõned kunstikäsitöölised jätkavad ka selle tööga lisatulu teenimist.

Ülekantavus

Projekti ideed saaks rakendada teistes oludes, rakendades sama lähenemisviisi ja projektikäivitust. Projekti laiendamiseks on aga ülioluline, et kohe algusest määratakse tugeva finantssuutlikkusega projektrühm. Taolise projektiidee edukaks ülekandmiseks väärib kaalumist ka konsultatsiooninõu hankimine.

Kulud ja rahastamine

Projekti kogumaksumus oli 28 280 eurot, mis jagunes järgmiselt:

Projektijuhi palk:	€15 280
Asjatundjate koolitustasud:	€3 900
Reisikulud:	€2 900
Tööriistad ja materjalid:	€2 100
Kursuse toimumiskoha rent:	€1 700
Teavitamine ja turundus:	€1 350
Muu:	€1 050

4. telje toetus: 81% (22 907 eurot), millest 39% ELilt, 42% riiklikust kaasfinantseerimisest ja 9% kohaliku omavalitsuse kaasfinantseerimisest.

Kaasrahastamine: 19% 9% Korsholmi täiskasvanute koolituskeskus
6,5% Svenska kulturfonden
3,5% Pohjanmaa kalaliit

Projekti andmed

Nimetus: Kalanaha parkimine

Kestus: sügis 2010 – sügis 2011 (1 aasta)

Juhtumiuuringu kuupäev: aprill 2011

Projekti elluviija

Korsholmi täiskasvanute koolituskeskus

Heidi Holm, projektijuht

heidi.holm@korsholm.fi

Tel +358 (0)6 327 7266

[Facebooki leht](#)

[Kalanahast tooted YouTube'is](#)

FLAGi kontaktid

KAG (ranniku tegevusrühm) Österbotten

mikael.nygard@aktion.fi

Tel +358 50 308 1379

<http://www.aktion.fi>

[FLAGi teabeleht](#)

Fotode autor: Sofia Mitts

Toimetaja: Euroopa Komisjon, merenduse ja kalanduse peadirektooraat, peadirektor.

Lahtiütlemine: Ehkki merenduse ja kalanduse peadirektooraat vastutab käesoleva väljaande avaldamise üldküsimuste eest, ei vastuta ta selle sisu eest ega taga andmete õigsust.